

HØRINGSSVAR

9. december 2021

Initialer: TH, MR, SR, JJ

GEOHAV

www.geohav.dk

Referencer er for så vidt muligt angivet med [hyperlinks](#). For at sikre tilgængeligheden er PDF hosted på GeoHav's server.

Citater er fremhævet som *således*.

Høringssvar til

Udkast til Forslag til Lov om anlæg af en 3. Limfjordsforbindelse

---

1 BAGGRUND

2 GeoHav har siden primo maj 2021 efterforsket¹ deponeret asbestholdigt materiale i
3 undersøgelseskorridoren samt direkte i linjeføringen for 3. Limfjordsforbindelse
4 Egholmlinjen. Denne efterforskning ligger til grund for dette høringssvar.

5 I det følgende vil *Udkast til Forslag til Lov om anlæg af en 3.*

6 *Limfjordsforbindelse*² være benævnt *lovudkastet*.

7

8 INTRODUKTION

9 Væsentlig viden om 179.000 ton asbestholdigt materiale er udeladt af mangeårige
10 VVM-processer - plausibelt bevidst. En eksponering af disse enorme mængder
11 asbestholdigt materiale, som med kendte teknologier ikke kan ikke oprenses fra
12 akvatiske miljøer, er således uundgåelig som effekt af anlæg af Egholmlinjen.
13 Asbest i havmiljøet kan have uanede kumulative effekter på marine fødekæder og
14 dermed menneskers sundhed, hvorfor GeoHav frygter for den fremtidige folkesundhed
15 omkring Aalborg og i Limfjorden.

16 GeoHav finder det derfor stærkt bekymrende at *lovudkastet* fritager anlægsmyndighed
17 samt anlægsprojekt fra alment lovbundne pligter af *hensyn til at sikre fremdrift i*
18 *projektet*. Forvaltningsmæssigt myndighedssamarbejde og offentlighedens ret til at
19 påklage alvorlige effekter af anlægsprojektet udelukkes og anlægsmyndigheden kan
20 heraf frit ændre og udvide anlægsprojektet uden restriktioner.

21

22 GeoHav bemærker at den foreliggende opdaterede VVM (2021) er gengivet yderst
23 mangelfuldt i uddrag som *Bemærkninger til lovforslaget*. Dette afspejler den
24 ligeledes mangelfulde miljøkonsekvensrapport, hvor *lovudkastet vil udgøre*
25 *godkendelsen af de udførte miljøkonsekvensvurderinger*. Således er det dybt
26 kritisabelt at miljøkonsekvensrapporten ikke er *fuldstændig og af tilstrækkelig*
27 *høj kvalitet* hvilket fraviger lovbundne pligter pålagt anlægsmyndigheden og bør
28 anses som en grov tilsidesættelse af offentlighedens demokratiske ret til at gøre
29 indsigelse på et fyldestgørende oplyst grundlag.

30

31 GeoHav påpeger at Transportministerens og anlægsmyndighedens viderebringelse af
32 urigtige og fortielse af væsentlige oplysninger forud for Folketingets behandling
33 af *lovudkastet* kan medføre alvorlige fatale konsekvenser for menneskers sundhed og
34 dermed offentlighedens ret til at leve et sundt liv.

35

36 SPECIFIKKE KOMMENTARER TIL LOVUDKASTET

37 GeoHav bemærker at *lovudkastets* § 3 under reference til *Kapitel 2 a i Lov om*
38 *offentlige veje*³ tillader at anlægsmyndigheden som følge af vedtagelse af
39 *lovudkastet* fraviger yderligere borger- eller myndighedsinddragelse, såfremt
40 anlægsmyndigheden måtte ønske at udvide eller ændre Egholmlinjen.

41 Endvidere fritages anlægsmyndigheden for søge administrative tilladelser hvad

---

¹ [Asbest-problematikken ved Egholmlinjeføringen](#), GeoHav 12. maj 2021

[Asbest-notatet](#), GeoHav 8. juni 2021

[Asbest-notatet opfølgende](#), GeoHav 22. september 2021

² [Forslag til Lov om anlæg af en 3. Limfjordsforbindelse](#), Vejdirektoratet 3. december 2021

³ [LOV nr 1520 af 27/12/2014 - Lov om offentlige veje m.v.](#)

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2014/1520>

Kapitel 2 a : [LOV nr 658 af 08/06/2016 - Lov om ændring af lov om offentlige veje m.v.](#)

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2016/658>

9. december 2021

Initialer: TH, MR, SR, JJ

42 *angår anden anvendelse* (herunder håndtering) *af asbest*⁴, hvorfor GeoHav kritiserer
43 at *lovudkastet* alene forpligter anlægsmyndigheden til afværgeforanstaltninger i
44 *henhold til den gennemførte miljøkonsekvensvurdering* jvf lovudkastets § 4.
45 Anlægsmyndighedens kan heraf ved opstående problematikker undlade yderligere
46 undersøgelser og afværgeforanstaltninger, som ikke er forudsat i
47 miljøkonsekvensrapporten.

48 I det følgende påvises hvorledes miljøkonsekvensrapporten vurderes under
49 forventeligt sagligt niveau, mangelfuld og ikke imødekommer de lovbundne formkrav
50 fastsat jvf § 17 g i *Lov om ændring af lov om offentlige veje m.v.*, VVM-direktivet
51 og Miljøvurderingsloven; *Miljøkonsekvensrapporten skal være fuldstændig og af*
52 *tilstrækkelig høj kvalitet* og den påkrævede *beskrivelse af projektets forventede*
53 *væsentlige indvirkninger på miljøet* mangler vurderinger på de kumulative effekter
54 af 179.000 ton asbestholdigt materiale deponeret i linjeføring og
55 undersøgelseskorridor. Det er dokumenteret kendt viden, som har været udeladt af
56 samtlige VVM-processer i 2003, 2006, 2011 og senest 2021 og derfor ikke er belyst
57 fyldestgørende i den foreliggende Miljøkonsekvensrapport⁵.

58

59 ASBEST I LINJEFØRING

60 GeoHav anser det som af betydning for *lovudkastet* at der på lokalitet 851-01000⁶
61 ved Dall direkte i linjeføringen er deponeret minimum 84.000 ton asbestholdigt
62 materiale. Trods lokaliteten periferisk og uden detaljer er benævnt i den
63 opdaterede VVM kan fravigelserne af særligt jordforureningsloven i *lovudkastets*
64 § 5 stk 1 hindre korrekt håndtering af asbestholdige materialer herfra. Lokalitet
65 851-01000 er jvf Region Nordjylland *ikke blevet undersøgt, og mistanken om*
66 *forurening jvf V1-kortlægningen er derfor ikke be- eller afkræftet*. GeoHav
67 formoder derfor at behovet for at *sikre fremdrift i projektet* kan lede til
68 uhensigtsmæssigt sporadisk kortlægning og håndtering i anlægsprojektets detailfase
69 grundet markante omkostninger forbundet med re-deponering af asbestholdigt
70 materiale, når Egholmlinjen anlægges og Østerå under væsentlig terrænmodellering
71 omlægges direkte igennem lokalitet 851-01000.

72 GeoHav finder det under Vejdirektoratets og ekstern rådgivers niveau at udelade
73 denne kendte viden.

74

75 ASBEST I UNDERSØGELSESKORRIDOREN

76 Ligeledes anser GeoHav det som af betydning for *lovudkastet* at
77 Transportministeriet og/eller øvrige myndigheder igennem 4 VVM-processer ikke har
78 tilvejebragt Vejdirektoratet med sagsakterne S1200-12 omhandlende Ministeriet for
79 offentlige arbejders (idag kendt som Transportministeriet) givne tilladelser til
80 opfyld på søterritoriet på Limfjordens sydlige kyststrækning, som med dokumenteret
81 vished påviser deponi af minimum 95.000 ton⁷ asbestholdigt materiale på et
82 afgrænset areal inden for undersøgelseskorridoren for Egholmlinjen.
83 Relevansen af denne deponering skærpes af at den blev gennemført uden den
84 forudgående inddæmning og kystsikring som den givne tilladelse⁸ påkrævede.
85 Kystsikringen blev først gennemført i 1988 af Rambøll & Hannemann, hvorfor det
86 forekommer mistænkeligt at hverken deponiets beskaffenhed eller den anno 2021
87 kontinuerligt opskyllende⁹ asbestholdige eternit er benævnt i Rambøll's opdaterede
88 VVM af 2021. Det opfyldte område er ligeledes kun periferisk benævnt uden
89 inddragelse af saglig og kendt viden i den opdaterede VVM af 2021 og kan betragtes

---

⁴ Bilag 1 nr. 5 jvf § 17 a, LOV nr 658 af 08/06/2016

⁵ [Opdatering af VVM for Egholmlinjen Miljøkonsekvensrapport](#), Rambøll 2021

⁶ [Viden om lokalitet 1000](#), GeoHav 1. november 2021

⁷ linier 227-252 [Asbest-notatet opfølgende](#), GeoHav 22. september 2021

⁸ [Skrivelse til Aalborg Kommune Magistratens 2. afdeling](#), Ministeriet for offentlige arbejder 15. oktober 1976

⁹ BILAG 3 [Asbest-problematikken ved Egholmlinjeføringen](#), GeoHav 12. maj 2021

90 **FIGUR 1** (deponiets kyststrækning ved Klosterengen i Aalborg, april 2021)

91

92 som bevidst udeladt i strid med lovbundne pligter heri benævnt på linierne 48-57.
93 FIGUR 1 illustrerer den opskyllende asbestholdige eternit 300 meter fra
94 Egholmlinjeføringen.

95

96 Perspektiverende gør GeoHav opmærksom på at tilstødende arealer¹⁰ mod øst ligeledes
97 er massivt opfyldt med asbestholdige materialer og tillige etableret uden
98 inddæmning i perioden fra 1960. Et konservativt estimat for mængderne af deponeret
99 asbestholdigt materiale opgøres til 550.000 ton.

100

101 Disse områder benyttes blandt andet rekreativt med campingpladser, lystbådehavne
102 og friluftsbade, hvorfor GeoHav ser med stor alvor på potentialet for spredning af
103 asbestholdige materialer.

103

104 **RELEVANTE KOMMENTARER TIL HAVBUNDSUNDERSØGELSER**

105

106 I *Bemærkninger til lovforslaget*, beskrives beskaffenheden af de estimerede
107 1.000.000 kubikmeter havbund som skal bortgraves som følge af udgravningen i
108 forbindelse med anlæg af en sänketunnel og hvorledes dette materiales *store*
109 *indhold af gytje gør det uegnet som opfyld på landjorden eller klapning i*
110 *Kattegat*. De i Miljøkonsekvensrapporten fastsatte estimater på gravespild er ikke
111 benævnt – en væsentlig udeladelse af betydning for *lovudkastets* behandling i
112 Folketinget.

112

113 Rambøll har ud fra usaglige eksterne vurderinger¹¹ uden videnskabelig vished
114 fastsat gravespild på 20% for det store indhold af gytje, hvorfor der ud fra de i
115 Miljøkonsekvensrapporten givne oplysninger forudsættes et gravespild på i alt
116 170.000 kubikmeter.

116

117 Da der inden for 300 meter af tracéet for sänketunnelen har henligget et deponi af
118 asbestholdigt materiale uden inddæmning og kystsikring i 11 år fra 1977 til 1988,
119 plausibelt med opskyllende asbestholdigt eternit anno 2021 som kumulativ effekt,
120 vurderes det i *lovudkastet* udeladte gravespild at være en markant vildledning af
121 Folketingets muligheder for at imødegå negativ påvirkning af havmiljø og negative
122 effekter på folkesundheden.

122

123 Således retter GeoHav skærpet opmærksomhed mod *lovudkastets* § 5 stk 4 hvor
124 anlægsprojektet fritages for eventuelle afgifter, afskæringskriterier og
125 kvantitative begrænsninger som følge af bortskafning af potentielt forurenat
126 havbundsmateriale.

126

127 GeoHav formoder ud fra omfanget af opskyllende eternit i varierende
128 nedbrydningsgrader at de pågældende 1.000.000 kubikmeter havbundsmateriale kan
129 indeholde anseelige mængder asbest og eternit.

128

129 GeoHav påpeger bekymringen om at et gravespild på 170.000 kubikmeter potentielt
130 indeholdende asbestfibre eller asbestholdigt materiale frigivet til fri fase i et

¹⁰ linier 125-147 [Asbest-notatet](#), GeoHav 8. juni 2021

linier 39-41, 60-68, 298-319 [Asbest-notatet opfølgende](#), GeoHav 22. september 2021

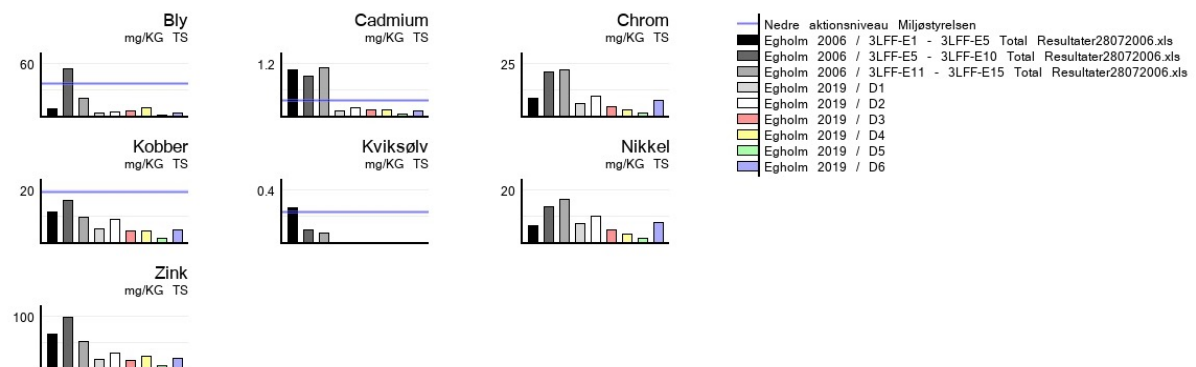
¹¹ linier 321-369 [Asbest-notatet opfølgende](#), GeoHav 22. september 2021

9. december 2021

Initialer: TH, MR, SR, JJ

131 strømfyldt farvand kan påføre havmiljø og marine fødekæder uoprettelig skade og
 132 dermed have negative effekter på menneskers sundhed i årtier fremadrettet.
 133 Vejdirektoratet har til Transportministerens besvarelse af TRU Alm.del spørgsmål
 134 617¹² oplyst, *at det ikke er muligt at oprense asbest i vandsøjlen*, hvorfor
 135 eksponering af asbestholdigt materiale til det danske havmiljø allerede er
 136 uundgåelig grundet kontinuerligt opskyllende eternit.
 137 GeoHav anser overordnet fravigelserne af anden lovgivning i *lovudkastets* kapitel 4
 138 som et bevidst forsøg på at skjule problemets omfang.
 139

140 Der blev i forbindelse med *VVM redegørelse 3. Limfjordsforbindelse - 2006*
 141 foretaget analyser af udtagne sedimentprøver i Egholmlinjens tracé for
 142 sænketunnelen, hvilke påviste koncentrationer over Miljøstyrelsens nedre
 143 aktionsniveau for særligt tungmetallerne Bly, Cadmium og Kviksølv. I den
 144 foreliggende opdaterede VVM fra 2021 blev der benyttet analyser fra sedimentprøver
 145 i samme tracé, som trods utroligt lave værdier markant devierende¹³ fra
 146 resultaterne af 2006 konkluderede at der ikke var signifikante forskelle på de to
 147 undersøgelser. De markant devierende forskelle på sedimentundersøgelserne er
 148 illustreret i diagram i FIGUR 2.
 149 Vejdirektoratet har ikke kunnet fremskaffe dokumentation for ægtheden¹⁴ af
 150 analyserne fra 2006. Ligeledes optræder der værdier uden saglig dokumentation i
 151 sedimentundersøgelserne fra 2019.
 152 GeoHav har gennem studier af international forskning¹⁵ erfaret at en række
 153 tungmetaller kan udvaskes over tid når asbest eksponeres for et akvatisk miljø med
 154 pH-værdi svarende til Limfjorden. Således finder GeoHav det mistænkeligt at der er
 155 markante deviationer mellem de to sedimentundersøgelser og at disse ikke
 156 understøttes af valide analyserapporter.
 157 GeoHav mistænker derfor sedimentundersøgelserne fra 2019 for at være manipulerede.

158 **FIGUR 2**

159

160 **BEMÆRKNINGER TIL MINISTERIEL FORVALTNING**

161 Den 10. juni udtalte¹⁶ Transportminister Benny Engelbrecht i åbent samråd i
 162 Folketingets Transportudvalg at Vejdirektoratet havde oplyst ham *at der ikke er*
 163 *registrerede eller kendte forekomster af asbestholdige materialer inden for det*
 164 *planlagt tracé for Egholmlinjen.*
 165 Hertil kommenterer GeoHav at de efterforskede asbest-deponier i linjeføring og
 166 undersøgelseskorridor alle er dokumenteret i materiale fra Ministeriet for
 167 offentlige arbejds sagsakter S1200-12, som Transportministeriet overgav til
 168 Rigsarkivet formodentlig i perioden 2002-2004. Transportministeriet har gennem

¹² TRU Alm.del - endeligt svar på spørgsmål 617, Transportministeren 20. juli 2021

¹³ linier 182-204 samt FIGUR 11 *Asbest-notatet*, GeoHav 8. juni 2021

¹⁴ linier 174-179 *Asbest-notatet opfølgende*, GeoHav 22. september 2021

¹⁵ linier 182-225 *Asbest-notatet opfølgende*, GeoHav 22. september 2021

¹⁶ Talemanuskript til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål N den 10. juni 2021, TRU Alm.del - endeligt svar på spørgsmål 608

9. december 2021

Initialer: TH, MR, SR, JJ

169 stedfunden kommunikation tilkendegivet kendskabet til disse sagsakter og ligeledes
170 oplyst, at disse ikke er inddraget i VVM-processerne omkring den 3.
171 Limfjordsforbindelse.

172

173 Den 20. juli 2021 besvarede Transportminister Benny Engelbrecht TRU Alm.del
174 spørgsmål 621¹⁷ med afsluttende kommentar at *Vejdirektoratet har ikke grund til at*
175 *betvivle sedimentundersøgelsernes ægthed, trods at spørgsmål 621 udbad*
176 *Transportministeren begrunde sedimentundersøgelsernes ægthed, så der præsenteres*
177 *fyldestgørende DANAK-akkrediterede analyserapporter for samtlige benævnte værdier.*
178 Hertil kommenterer GeoHav at Transportministerens besvarelse af TRU Alm.del
179 spørgsmål 621 ikke tilvejebringer saglig dokumentation for
180 sedimentundersøgelsernes ægthed, da Vejdirektoratet ikke har kunnet fremskaffe
181 DANAK-akkrediterede¹⁸ analyserapporter for sedimentundersøgelserne af 2006.

182

183 Den 28. september 2021 udtalte Transportminister Benny Engelbrecht at *det blandt*
184 *andet indikeres at der ikke er lavet øh analyser - det er jo forkert - jeg har jo*
185 *netop svaret at der er lavet analyser af havbunden og baseret på de analyser har*
186 *man ikke nogen forventning om at der vil være udfordringer med asbest der.*

187 Yderligere udtaler Transportministeren 1. december 2021 i mundtlig besvarelse af
188 §20-sprøgsmaal i Folketingssalen at *der er jo foretaget analyser af forurening af*
189 *øh af øh af fjordbunden af Limfjorden og der jo heller ikke fundet asbest i den*
190 *forbindelse.*

191 Hertil påpeger GeoHav at det er korrekt at der i 2006 (VVM 2006 samt VVM 2011) og
192 i 2019 (VVM 2021) er foretaget udtagning af sedimentprøver. Resultaterne heraf er
193 alle benyttet som referencematerialer¹⁹ til Rambøll's Miljøkonsekvensrapport for
194 opdateringen af VVM for Egholmlinjen dateret februar 2021. Ingen af disse
195 referencematerialer benytter ordet asbest noget sted. Således er det en
196 kontradiktion at man ud fra de foreliggende analyser har en forventning om at der
197 ikke vil være udfordringer med asbest i fjordbunden, da fjordbunden i de
198 foreliggende resultater af sedimentundersøgelserne ikke på noget tidspunkt er
199 analyseret for asbest.

200

201 GeoHav betragter Transportministerens ovenstående udtalelser og besvarelser som
202 falsummer og dermed henholdsvis viderebringelse af urigtige og fortielse af
203 væsentlige oplysninger forud for Folketingets behandling af *lovudkastet*.

204

205 Den 15. oktober 2021 skriver Transportminister Benny Engelbrecht i et læserbrev²⁰ i
206 Nordjyske at han gang på gang har *afvist den myte, at der skulle ligge et stort*
207 *asbestdepot på linjeføringen*. Endvidere bliver Transportministeren skarp i
208 replikken overfor en navngiven borgers læserbrev udtrykkende reel frygt for at
209 asbest kan påvirke folkesundheden i mange år frem, såfremt Egholmlinjen realiseres
210 på baggrund af de foreliggende mangelfulde VVM-processer.

211 Hertil påpeger GeoHav at den deponerede asbest ikke er en myte. Viden om
212 deponierne, dokumenteret i de på linierne 76-82 benævnte sagsakter, er blot
213 systematisk udeladt af VVM-processerne af ikke klarlagte årsager.

214 GeoHav formoder at særegne interesser i Aalborg Kommune, Transportministeriet,
215 Vejdirektoratet og/eller ekstern rådgiver Rambøll anser denne kendte viden som
216 væsentlig hindring for *fremdrift i projektet*.

---

¹⁷ TRU Alm.del - endeligt svar på spørgsmål 621, Transportministeren 20. juli 2021

¹⁸ Ved en akkreditering får en virksomhed en anerkendelse og bekræftelse af, at den løser sine opgaver på kompetent vis. Kilde: danak.dk

¹⁹ Teknisk notat - 3. Limfjordsforbindelse - Hydraulisk modellering, COWI september 2006 (optræder som reference 364 til MKR 2021)

Teknisk notat - Konsekvensvurdering for marine Natura 2000 habitater og arter, COWI september 2006 (optræder som reference 363 til MKR 2021)

Teknisk baggrundsnotat - Kemiske og fysiske sedimentforhold, Naturfocus 20-04-2020 (optræder som reference 405 til MKR 2021)

²⁰ Transportministeren: Over grænsen, læserbrev i Nordjyske 15. oktober 2021

9. december 2021

Initialer: TH, MR, SR, JJ

217 **HENSTILLING**

218 GeoHav gør hermed opmærksom på at det foreliggende *lovudkast* tilsidesætter
219 Folketingets ret til at træffe beslutning på et fyldestgørende oplyst grundlag da
220 Transportministeren giver Folketinget urigtige og vildledende oplysninger.

221

222 GeoHav betvivler på baggrund af dette høringssvar anlægsmyndighedens kompetencer
223 i håndteringen af de frie beføjelser og vidtstrækkende handlerum, som
224 anlægsmyndigheden har fastsat i *lovudkastet*.

225

226 Dersom *lovudkastet* vedtages kan anlæg af 3. Limfjordsforbindelse Egholmlinjen
227 medføre årtiers negativ kumulativ effekt på havmiljø, marine fødekæder og regional
228 folkesundhed som direkte følge af væsentlige mangler og bevidste udeladelser i den
229 foreliggende miljøkonsekvensvurdering og mangeårige VVM-processer.

230

231 **GeoHav henstiller derfor til at *Udkast til Forslag til Lov om anlæg af en 3.***
232 ***Limfjordsforbindelse* forkastes af Folketinget.**